

ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ

23.08.2023 г.

[Представяне на обобщени данни за съвременно състояние на Черно море и пред българския бряг](#)

БТА

[Запис от представянето можете да гледате на <https://www.bta.bg/bg/pressclub/archive/17672>](https://www.bta.bg/bg/pressclub/archive/17672)

В Националния пресклуб на БТА във Варна бяха представени обобщени данни за съвременно състояние на околната среда в Черно море и пред българския бряг - част от подготовения доклад за оценка на състоянието на морската околна среда по Рамковата Директива за водите.

Във форума участваха директорът на Института по океанология "Фритьоф Нансен" към БАН доц. д-р Николай Вълчев, както учените от звеното проф. д-р Валентина Тодорова, доц. д-р Кремена Стефанова и доц. д-р Марина Панайотова, министърът на околната среда и водите Юлиан Попов, Явор Димитров - директор на Басейнова дирекция „Черноморски район“ и директорът на Регионалната инспекция по околна среда и води Ерджан Себайтин.

[Екоминистерството и БАН представят обобщена информация за чистотата на Черно море](#)

БНТ

Какво е състоянието на водата по бреговете на Черно море? Обобщената картина представят във Варна учени от Института по океанология към БАН, Басейнова дирекция и МОСВ.

Един от основните изводи от срещата е, че сред най-сериозните замърсители на морската вода са торовете.

По повод информацията, че 7 от 11 плажа на юг от Варна са силно замърсени, министърът на околната среда и водите Юлиан Попов заяви, че ако някой е видял замърсяване на морето сигналът трябва да бъде съпоставен с актуалните данни от регионалните инспекции.

Относно замърсяването на Черно море, на срещата стана ясно, че няма повишени нива на химични вещества във водите.

"Това води до повишена продуктивност на фитопланктон, цъфтежи, изчерпване на кислорода, и има и други каскадни последствия. Имаме инвазивни видове, най-известният от които е рапанът. По отношение на климатичните промени се наблюдава едно презаотопляне на повърхността, липса на студени зими, в резултат на което по-слабо се охлажда повърхностният слой на Черно море, което води до промени в стратификацията на басейна", каза доц. д-р Николай Вълчев, директор на Института по океанология "Фритьоф Нансен" към БАН.

Учени предупреждават за свръхексплоатация на видове риби в Черно море

За свръхексплоатация на някои видове риби в Черно море предупредиха днес учените от Института по океанология към БАН във Варна. Те представиха доклада си за съвременното състояние на околната среда в морето и пред български бряг, като в срещата участваха министърът на околната среда и водите Юлиан Попов, началникът на Басейнова дирекция „Черноморски район“ Явор Димитров, директорът на Регионалната инспекция по околната среда и водите Ерджан Себайтин. Домакин на събитието беше националният пресклуб на БТА във Варна.

В българската акватория се срещат около 130 вида риби, но не повече от 15 са от интерес за рибарите. В периода 2017-2021 година над 90 на сто от уловите у нас са на рапана, трицона, бяла мида, барбуня и хамсия. През тази година на регионално ниво са оценени запасите на 6 вида риби. Само един от тях – трицоната, се експлоатира устойчиво. Поради тази причина позицията на учените е, че трябва да се вземат мерки за риболова. Възможни варианти са определяне на зони за улов, въвеждане на квоти или на часови пояси, през които може да се лови.

Различните видове натиск, особено риболовът, водят до силно ограничаване на върховните хищници, каза проф. Валентина Тодорова. Като примери в това отношение тя посочи есетрата, акулата, калканът. Според учените риболовните райони в българската акватория са на дълбочина до 100-120 метра, в повечето случаи в наши териториални води. Тяхната позиция е, че тъй като селективният улов на видове влияе на морската среда, е нужно състоянието им да се оценява ежегодно.

Николай Вълчев, директор на Института по океанология, каза, че климатичните промени също влияят върху морето. Като сериозен проблем той посочи недостатъчното охлаждане на водата през зимата. По този начин намалява процесът на вентилация, нарушават се солеността и наличието на кислород в богатата на живот зона. Всичко това води и до промени в миграцията на различни видове, а според Вълчев не е изключено да се стигне и до изчезването на някои от тях.

Учените от института са направили и регионална оценка на популацията на трите вида китоподобни, които обитават българската акватория – афала, обикновен делфин и морска свиня, чиято численост през годините варира сериозно. Последната оценка е направена

през 2019 година чрез самолетно проучване. Резултатите показват, че в българските води числеността на афалата е около 10 000 индивида, на обикновения делфин – малко над 14 000, а на морската свиня (муткур) – близо 49 000. Цялостната оценка е, че видовете не са в добро състояние. И трите вида китоподобни са под защита, те са в Червения списък на застрашените видове, а една от основните причини за смъртността им е, че попадат и се заплитат в риболовни уреди, най-често хрилни мрежи за улов на калкан.

Учени са установили 26 инвазивни вида животни в Черно море

Последните данни на учените показват, че в Черно море има 26 инвазивни вида. Една част от тях – 9, са ракообразни, останалите са зообентосни. Това каза днес проф. Валентина Тодорова от Института по океанология към БАН, която заедно с доц. Кремена Стефанова, представи доклада на научното звено за съвременното състояние на околната среда в морето и пред български бряг. В дискусиата участваха министърът на околната среда и водите Юлиан Попов, началникът на Басейнова дирекция във Варна Явор Димитров, директорът на Регионалната инспекция по околната среда и водите Ерджан Себайтин. Домакин на срещата бе Националният пресклуб на БТА във Варна.

Чуждите видове могат да са риск за биологичното разнообразие, посочи Тодорова. Тя припомни, че оценките за присъствието им в морето през годините варират между 41 и 293 вида. По последните данни обаче инвазивните видове за българското Черноморие са 26.

Два от чуждите видове имат сериозно въздействие върху местното биоразнообразие и черноморската хранителна мрежа – рапана и Мнemiопсис лейди. Рапаната е внесена в Черно море през 40-те години. За около 15 години се разпространява повсеместно по крайбрежието. С появата на тези охлюви се свързват изчезването на ядливата стрида и силното намаляване на черната мида и мидата-гребен. Днес разпространението на рапаната пред българския бряг е ограничено до около 45 метра дълбочина, като най-голямо е на 10-20 метра.

Зоопланктонният вид Мнemiопсис лейди за пръв път е установен в началото на 80-те години. Видът се адаптира изключително лесно, създава обширни популации, като оказва влияние най-вече върху зоопланктоядните риби, защото е техен конкурент за храната. След 1995 г. навлиза още един вид медуза ктенофора – Берое овата, също хищник. В морето вече се срещат и други чужди видове зоопланктон, които обаче могат да се разглеждат и като хранителен ресурс за някои риби.

Юлиан Попов: Дългосрочните политики трябва да се градят на основата на научни изследвания, не на поведението на социалните медии

Дългосрочните политики трябва да се градят на основата на научни изследвания, не на поведението на социалните медии. Това каза министърът на околната среда и водите Юлиан Попов по време на среща, на която бе представен докладът на Института по океанология към БАН за съвременното състояние на околната среда в морето и пред български бряг. В дискусиата участваха директорът на научното звено доц. Николай Вълчев, началникът на Басейнова дирекция във Варна Явор Димитров, директорът на Регионалната инспекция по околната среда и водите Ерджан Себайтин. Домакин на събитието беше националният пресклуб на БТА във Варна.

Проблем на политическото развитие у нас много често е точно липсата на задълбочени научни изследвания, посочи министърът. Според него много често се реагира на поведението на социалните медии, на моментните настроения, а би следвало при разработване на дългосрочни политики да се стъпва на научните изследвания.

За доклада на Института по океанология за състоянието на Черно море Попов коментира, че е много детайлен. По думите му изследването не е насочено към отделни плажове или зони, а следи голямата картина, дава тенденциите. Черно море е уникална екосистема, но за да я опазваме адекватно, трябва да имаме именно голямата картина, допълни Попов. Той подчерта, че индивидуални казуси не трябва да се превръщат в основание за генерални заключения. Министърът каза още, че се ангажира, когато излизат изследвания, подобни на тези на варненските учени, министерството не само да им дава публичност, но и да развива политиките си на тази основа.

На въпрос за замърсяване на морето от взривения в Украйна язовир Нова Каховка Попов категорично посочи, че такава няма. Началникът на Басейнова дирекция "Черноморски район" Явор Димитров допълни, че към днешна дата няма превишаване по нито един от изследваните от експертите показатели, включително за тежки метали, пестициди, нефтопродукти. Той уточни, че е направена експедиция по цялото българско крайбрежие и данните от всички пунктове за набиране на проби са изцяло в норма. Димитров допълни, че по Северното Черноморие пунктовете са три - пред Дуранкулак, Шабла и Калиакра.

[МОСВ подкрепя инициативата за строителство на нов кораб на ИО – БАН](#)

- [Maritime.bg](#)

Министерството на околната среда и водите подкрепя инициативата за строителство на нов кораб за нуждите на Института по океанология „Фритьоф Хансен“ – БАН. Това обяви в отговор на въпрос на [Maritime.bg](#) министърът на екологията Юлиан Попов.

Днес той присъства на представяне резултатите от мониторинговите изследвания за състоянието на морската околна среда в Черно море.

Министърът обяви, че чистотата на крайбрежните води се следи постоянно и отхвърли твърденията за замърсяване по южното ни крайбрежие.

Maritime.bg припомня, че ИО – БАН има нужда от едва 6 млн. лева за строителство на заместник на НИК „АКАДЕМИК“.

[Изложба "105 години Требенище" с предмети, свързани с живота по бреговете на Охридското езеро от 6-ти до 4-ти век пр. н. е. ще бъде представена в София](#)

СКОПИЕ, (БТА)

Правителството на Република Северна Македония е приело на днешното си заседание информацията на Министерството на културата за реализация в Националния археологически институт с музей при БАН в София на международната изложба „105 години Требенище“ .

От февруари до август 2019 г. изложбата, осъществена в сътрудничество на Археологическия музей на Република Северна Македония, Националния археологически институт с музей при БАН в София и Националния музей на Сърбия, озаглавена „100 години Требенище“, беше представена в Скопие, като бе договорено сътрудничеството в рамките на този проект на продължи.

Требенище е първият и може би единствен пример за обект, който е проучен от три държави и популяризиран чрез три музея - от Скопие, Белград и София, а изложбата съдържа предмети, които са свързани с живота по бреговете на Охридското езеро от 6-ти до 4-ти век пр. н. е., които показват хронологията на проучванията на некропола в Требенище, се посочва в обяснението на ресорното министерство, пише в съобщението.

Некрополът край с. Требенище, което се намира в близост до Охрид, е открит случайно от българските войски по време на ремонтни дейности на пътя между Охрид и Кичево през 1918-а година. Разкопките, започнали тогава от Карел Шкорпил, продължават през 30-те, 50-те и 70-те години на миналия век, като са намерени златни погребални маски и множество други предмети, които се съхраняват в музеите в София, Скопие и Белград, а експозицията, която беше показана в Скопие през 2019 г., представи на едно място предмети от некропола, които никога не са били показвани заедно.

През май Министерският съвет на България прие решение за осигуряване на държавна гаранция за временната експозиция „105 години Требенище“ в Национален археологически институт с музей при Българската академия на науките (НАИМ-БАН).

[София ще си произвежда жълти павета](#)

- trud.bg

Половината от ремонта пред НС е завършен

Столична община и БАН от няколко месеца се опитват да разработят жълти павета от типа и размера, с които е застлан част от центъра на София.

Това съобщи днес заместник-кметът по строителството инж. Ангел Джоргов при поредната инспекция на ремонта пред парламента. Джоргов каза още, че целта е да се попълнят запасите, тъй като сега такава настилка се произвежда на малко места извън България и струва твърде скъпо. Зам. кметът увери, че София разполага с достатъчна наличност от автентични павета на склад, за да завърши ремонта.

Вече е готов половината от участъка с жълти павета пред Народното събрание, на който се прави пренареждане, каза още Джоргов.

Земетресение в Ямболско

- cross.bg

Земетресение с магнитуд 3,5 по Рихтер е станало в Ямболско, показват данните на Националния институт по геофизика, геодезия и география към БАН и Европейския сеизмологичен център.

Трусът е регистриран в 18:36 ч. на дълбочина от 15 км. До момента има данни земетресението да е усетено в района на Ямбол. Минути след него е регистрирано още едно с магнитуд 2.1.

Празниците в долината на тракийските царе събират експерти на тракийската култура

- standartnews.com

XIV-ТА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „ПРОБЛЕМИ И ИЗСЛЕДВАНИЯ НА ТРАКИЙСКАТА КУЛТУРА” 2023 г.

На 1 септември 2023 г. изследователи в областта на тракологията, тракийската археология, нумизматиката и реставрацията ще се съберат за четиринадесети пореден път в рамките на Празниците в долината на тракийските царе, за да представят своите доклади в рамките на конференцията „Проблеми и изследвания на тракийската култура”.

Конференцията ще се проведе в Мултимедийната зала на Исторически музей „Искра”. Официалното откриване е в 1300 ч., като четенията и дискусиите ще продължат до 1800 ч.

В рамките на две заседания ще бъдат представени тринадесет доклада на деветнадесет автора. Тематиката на научните изследвания е разнообразна – нови данни и обобщения на резултати от проучвания на селища и поселищен живот от късножелязната и римската епохи; археологически обекти, свързани с погребалните и поменални практики на траките от елинистическата епоха; находки, свързани с бита и ежедневието от бронзовата епоха; различни аспекти от религиозните вярвания и обреди на траките; представяне нумизматични паметници, изследване на торовичните традиции на траките; приложение на въздушно лазерно сканиране (LiDAR) като недеструктивен метод в археологическите проучвания.

Първият доклад, който ще бъде представен е на топ археолога Диана Димитрова и е посветен на два знакови юбилея – 80 години от рождението на д-р Георги Китов и 30 години от откриването на гробнично-култовия комплекс под могила Оструша.

В конференцията ще участват учени от Националния археологически институт с музей при БАН, от Института по Балканистика с център по тракология при БАН, от Националния исторически музей, от Софийския университет „Св. Кл. Охридски“, от РИМ – Кърджали, от РИМ – Смолян и от ИМ „Искра“ – Казанлък.

Продължени са няколко добри практики в провеждането на конференцията – представяне на доклади с тематика свързана с паметници от района на Казанлъшката долина, интердисциплинарни изследвания и участие на млади колеги-докторанти и магистри.